



Verkställbarhet av beslut om bygglov, rivningslov och marklov

Sammanfattning

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till ändring i plan- och bygglagen. Genom ändringen införs en ordning som innebär att bygglov, rivningslov och marklov får verkställas fyra veckor efter det att beslutet har kungjorts, även om det inte fått laga kraft. Ändringen föreslås för att inte de generella reglerna om verkställbarhet i förvaltningslagen ska gälla för sådana beslut. Enligt den nya förvaltningslagen som träder i kraft den 1 juli 2018 är huvudregeln att beslut inte är verkställbara förrän de har fått laga kraft. Regeln om att ett beslut om bygglov, rivningslov och marklov får verkställas först efter fyra veckor efter det att beslutet kungjorts syftar till att ge möjlighet att överklaga och begära inhibition av beslutet innan det får verkställas. Byggnadsnämnden får dock bestämma att beslutet får verkställas tidigare, om ett väsentligt eller enskilt intresse kräver det.

Lagförslaget föreslås träda i kraft den 1 juli 2018. Den föreslagna tidsfristen för verkställbarhet föreslås inte gälla för beslut som har fattats före ikraftträdandet.

Utskottet anser att riksdagen bör avslå motionsyrkandet.

I betänkandet finns en reservation (M, C, KD).

Behandlade förslag

Proposition 2017/18:240 Verkställbarhet av beslut om bygglov, rivningslov och marklov.

Ett yrkande i en följdmotion.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning.....	4
Utskottets överväganden.....	5
Regeringens lagförslag	5
Verkställbarhet av beslut om lov	6
Reservation	8
Verkställbarhet av beslut om lov, punkt 2 (M, C, KD).....	8
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	9
Propositionen	9
Följdmotionen	9
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	10

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Regeringens lagförslag

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i plan- och bygglagen (2010:900).

Därmed bifaller riksdagen proposition 2017/18:240.

2. Verkställbarhet av beslut om lov

Riksdagen avslår motion

2017/18:4160 av Mats Green m.fl. (M, KD, C).

Reservation (M, C, KD)

Stockholm den 24 maj 2018

På civilutskottets vägnar

Caroline Szyber

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Caroline Szyber (KD), Mats Green (M), Hillevi Larsson (S), Carl-Oskar Bohlin (M), Eva Sonidsson (S), Roger Hedlund (SD), Cecilie Tenfjord-Toftby (M), Leif Nysmed (S), Ola Johansson (C), Emma Hult (MP), Lars Beckman (M), Mikael Eskilandersson (SD), ClasGöran Carlsson (S), Åsa Eriksson (S), Maria Strömkvist (S), Alexandra Völker (S) och Said Abdu (L).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Till grund för regeringens förslag finns promemorian Verkställbarhet av beslut om bygglov, rivningslov och marklov (dnr N2017/06955/SPN). Promemorian har remissbehandlats.

Lagrådet har yttrat sig över propositionens lagförslag.

Regeringens förslag till riksdagsbeslut finns i bilaga 1 och regeringens lagförslag finns i bilaga 2.

En motion har väckts med anledning av propositionen. Motionsförslaget finns i bilaga 1.

Utskottets överväganden

Regeringens lagförslag

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag om ändringar i plan- och bygglagen.

Propositionen

Regeringen föreslår att det i plan- och bygglag (2010:900) införs en bestämmelse om att ett beslut om att ge bygglov, rivningslov eller marklov ska få verkställas fyra veckor efter det att beslutet har kungjorts, även om det inte har fått laga kraft. Regeringen anför att ett beslut om att ge bygglov, rivningslov och marklov enligt praxis får verkställas innan beslutet har fått laga kraft. Av den nya förvaltningslagen, som träder i kraft den 1 juli 2018, följer dock att beslut enligt huvudregeln inte är verkställbara förrän de har fått laga kraft. Enligt regeringen kommer förvaltningslagens regel om verkställbarhet att gälla för beslut om att ge bygglov, rivningslov och marklov fr.o.m. den 1 juli 2018, om det inte införs en bestämmelse om verkställbarhet i plan- och bygglagen. Syftet med den föreslagna bestämmelsen om att beslutet får verkställas fyra veckor efter kungörandet är att skapa en möjlighet att överklaga och begära inhibition av ett lovbeslut innan det får verkställas. Enligt regeringen säkerställer en sådan tidsfrist att ett bygglov, rivningslov eller marklov kan bli föremål för överprövning innan det verkställs.

I propositionen föreslås även att byggnadsnämnden får bestämma att ett beslut om bygglov, rivningslov eller marklov ska få verkställas tidigare om ett väsentligt allmänt eller enskilt intresse kräver det.

Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 juli 2018. Den föreslagna tidsfristen för verkställbarhet ska dock inte gälla för beslut om bygglov, rivningslov och marklov som har fattats före ikraftträdandet.

Utskottets ställningstagande

Det har inte väckts någon motion som går emot att riksdagen antar regeringens lagförslag. Utskottet anser att riksdagen bör bifalla propositionen och anta regeringens lagförslag av de skäl som framförs i propositionen.

Utskottet övergår nu till att behandla motionsyrkandet som innehåller förslag om ett tillkännagivande i en fråga som anknyter till lagförslaget.

Verkställbarhet av beslut om lov

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om att bygglov, rivningslov och marklov ska verkställas omedelbart verkställbarhet. Utskottet hänvisar till innehållet i den lagändring som utskottet har ställt sig bakom.

Jämför reservationen (M, C, KD).

Motionen

I kommittémotion 2017/18:4160 av Mats Green m.fl. (M, KD, C) anför motionärerna att de ställer sig bakom regeringens bedömning om behovet av en bestämmelse i plan- och bygglagen som innebär att ett beslut om att ge bygglov, rivningslov och marklov ska kunna verkställas utan hinder av att beslutet inte har fått laga kraft. Till skillnad från regeringen bedömer motionärerna att det inte behövs en bestämmelse om att beslut som huvudregel får verkställas först efter en tidsfrist om fyra veckor. Motionärerna framhåller att någon sådan bestämmelse inte finns i dag och att risken för att starta ett arbete utan lagakraftvunnet lov helt och hållet ligger på den som har sökt lovet. Det är enligt motionärerna viktigt att alla bostadspolitiska beslut syftar till att förenkla ett snabbare och hållbart bostadsbyggande eftersom det råder bostadsbrist. Därför bör besluten få verkställas omedelbart. Motionärerna begär ett tillkännagivande till regeringen i enlighet med detta.

Frågan om verkställbarhet bör kunna ske omedelbart

I propositionen anför regeringen att byggherren har ett skyddsvärt intresse att så snart som möjligt kunna utnyttja ett lovbeslut. Rivnings- och markarbeten kan dock, som påpekats av bl.a. Lagrådet, i enstaka fall riskera oåterkalleliga skador på t.ex. natur- och kulturvärden. Att verkställa rivnings- och marklov kan i sådana fall medföra att en överklagandeprocess blir meningslös. Därför behöver det enligt regeringens bedömning finnas tid för att inleda en överprövningsprocess och för att begära inhibition.

Till skillnad från Lagrådet anser regeringen att möjligheten att överklaga och begära inhibition innan ett lovbeslut får verkställas ger ett tillräckligt skydd mot att ett beslut verkställs på ett irreparabelt sätt. I och med att kraven på inhibition ställs lägre när det kan bli irreparabla skador bör inhibition kunna meddelas även om utgången i sakfrågan är oviss. Regeringen anser därför att förslaget innebär en lämplig avvägning mellan berörda allmänna och enskilda intressen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har tidigare i betänkandet ställt sig bakom regeringens förslag om att bygglov, rivningslov och marklov får verkställas fyra veckor efter det att beslutet har kungjorts. Det innebär en skillnad i förhållande till den promemoria som ligger till grund för regeringens förslag, enligt vilken sådana beslut får verkställas omedelbart. Promemorians förslag mötte kritik från ett flertal remissinstanser, bl.a. Naturvårdsverket, Riksantikvarieämbetet och Lunds universitet (Juridiska fakulteten). Remissinstanserna har pekat på att en ordning med omedelbar verkställbarhet kan medföra oåterkalleliga skador på natur- och kulturvärden och att en överklagandeprocess i vissa fall kan bli meningslös. Motsvarande synpunkter har även lämnats av Lagrådet. Regeringens förslag om en tidsfrist syftar till att komma till rätta med sådana problem samtidigt som man beaktar intresset av att verkställbarheten inte ska fördröjas till dess att ett beslut har fått laga kraft. Som anges i propositionen innebär fyraveckorsfristen inte att byggprocessen fördröjs annat än marginellt, och det tillkommer inte några nya arbetsmoment eller bedömningsmoment för byggnadsnämnden. Samtidigt ges en möjlighet att överklaga besluten till domstol och begära inhibition av dem. Som regeringen och även Lagrådet konstaterar kan den föreslagna fyraveckorsfristen också innebära en förstärkning av den enskildes rättigheter. Som framgått ställer sig utskottet bakom regeringens bedömning i frågan och föreslår därmed att motionsyrkandet avslås.

Reservation

Verkställbarhet av beslut om lov, punkt 2 (M, C, KD)

av Caroline Szyber (KD), Mats Green (M), Carl-Oskar Bohlin (M), Cecilie Tenfjord-Toftby (M), Ola Johansson (C) och Lars Beckman (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2017/18:4160 av Mats Green m.fl. (M, KD, C).

Ställningstagande

Vi har tidigare i betänkandet ställt oss bakom regeringens lagförslag om verkställbarhet av bygglov, rivningslov och marklov. Det finns dock anledning att framöver gå längre för att få en snabbare byggprocess. Det finns i dag inga bestämmelser om när bygglov, rivningslov och marklov får verkställas. Detta innebär att ett sådant beslut enligt de regler som har gällt hittills kan verkställas innan det fått laga kraft. Om beslutet upphävs efter en överprövning måste åtgärderna återställas. Det är den som sökt lovet som står för risken att åtgärderna ska återställas om lovet inte fått laga kraft. Vi anser att det därmed inte finns någon anledning att införa en tidsfrist för verkställbarhet. En sådan reglering riskerar dessutom att fördröja byggprocessen. I en tid med omfattande bostadsbrist är det angeläget att alla former av bostadspolitiska beslut syftar till att förenkla ett snabbt och hållbart bostadsbyggande. Lovbesluten ska därför enligt vår uppfattning få verkställas omedelbart. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2017/18:240 Verkställbarhet av beslut om bygglov, rivningslov och marklov:

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i plan- och bygglagen (2010:900).

Följdmotionen

2017/18:4160 av Mats Green m.fl. (M, KD, C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om verkställbarhet av beslut om lov och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

Förslag till lag om ändring i plan- och bygglagen (2010:900)

Härigenom föreskrivs att det i plan- och bygglagen (2010:900) ska införas en ny paragraf, 9 kap. 42 a §, och närmast före 9 kap. 42 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 kap.

Verkställbarhet av beslut om lov

42 a §

Ett beslut om att ge bygglov, rivningslov eller marklov får verkställas fyra veckor efter det att beslutet har kungjorts enligt 41 a §, även om det inte har fått laga kraft.

Trots första stycket får byggnadsnämnden bestämma att ett sådant beslut får verkställas tidigare, om ett väsentligt allmänt eller enskilt intresse kräver det.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.
 2. Tidsfristen i 9 kap. 42 a § första stycket gäller inte för beslut som har meddelats före ikraftträdandet.